

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

Társadalmi és közgazdasági hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	
Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 "
Negyed évre	2 "

Felolós szerkesztő:
HJ. IMRIK JÓZSEF

Egyes szám ára 20 fillér.
Nyilttér soronként 40 fillér.
Kéziratokat vissza nem adunk.

Betétek után adómentesen tisz-
tán 5%-ot fizetünk.
Gazdasági és Iparbank r. t.
Jászapáti (Régi céh-ház.)

A drágaság.

Csodálkozhatunk-e azon, ha a munkások szükségletkielégítése színvonalának a bekövetkezett és még bekövetkezendő emelkedése oda vezet, hogy a társadalom összes szükségleteit fedő takaró, — mely most mondjuk, a kezeket és lábakat jobban takarja, — a fejen, a vállakon szűk lett s már nem takarja oly jól a társadalom testének felső részeit, mint eddig? Lehet-e azon csodálkozni, ha annak, a ki most munkát akar venni — és munka minden termékben van, — többet kell tulajdonából, vagy jövedelméből áldozni?

A mai drágaság jelentékeny részében semmi más, mint egyrészt az igazán olcsó munkára épített jövedelmek és életszínvonalak, másrészt pedig a munkásosztály életszínvonalának és bérének emelkedése folytán megváltozott árak közötti egyensulynak a megbomlása. Munkát és ezt tartalmazó árukat csak drágábban lehet ma a jellemzett változások folytán már vásárolni és a kinek a jövedelme nem változott, hasonlóan nem emelkedett, — az súlyosan érzi ezt a változást. Érzi ezt első sorban azoknak a csoportja, a kik az anyagi termelésben részt nem vesznek és a kiknek fix jövedelme az így okozott áremelkedés mellett egyre kevesebb vásárlóerőt képvisel; érzik ezt a tőkés is, a kiknek a tőkéje a mun-

kával szemben egyre kisebb értéket képvisel, mert a tulajdon felhalmozódása és az áraknak egyre magasabb egységekre oszlása, a közgazdaságnak, a mint fentebb kifejeztük, magasabb hangnemre hangolása elértékteleníti a tőke egységét; érzik továbbá a vállalkozók ezrei, kik nem tartoznak a monopolisták szerencsés csoportjaiba, hanem a kik igazi verseny nyomása alatt dolgoznak és a munkabérek emelkedését csak úgy viselniük kell, mint a saját szükségleteik beszerzésénél az árak emelkedését; de érzik a munkások széles rétegei is szerencsésebb testvéreik színvonalemelkedését, mert az esetleg emelkedett bérük sok esetben jelentékenyen elmarad az árak emelkedése mögött. És a munkásosztály kiváltságos tagjainak, de lassankint szélesebb rétegnek is ez a színvonalemelkedése egészen más mértékben kellene hogy éreztesse hatását a többi osztály jövedelmei és az árak közti egyensúly felbomlásában, ha nem ellensúlyozná a kapitalisztikus fejlődés, a termelés terén napról-napra beálló haladás. Ez a haladás az, a mi jelentékenyen gyengíti emez átalakulás hatását és oda vezet, hogy nagyrészt az eddig is jólétben élt felső osztályoknak a munkásosztály színvonalemelkedését nem kell teljes áron megvásárolniok, hanem az jórészt egy lucrum cessans költségére mehet végbe, t. i. olyképp, hogy a felsőbb osztályok bizonyos fokig csak attól a jólétemelkedéstől fosztatnak meg, a melyet magával hozott volna részükre a munka újabb, nagyobb fokban való termelékenyebbé válása, a mely a változott körülmények folytán

nem az ő létszínvonaluknak, hanem a munkásosztály jólétének az emelkedéséhez vezet.

Ezek, úgy hiszem a távolabbi perspektívái annak a jelenségnek, mely a drágaság képében ma előttünk végbemegy. Nem véletlen, vagy mellékes körülményekre visszavezethető tünetmény az, hanem az egész gazdasági életünk átalakulásával, helyesebben talán inkább kialakulásával függ össze. Ha talán egy idő múlva sikerül is az áraknak nyugvópontra jutni, a fent jellemzett irányzatok, a gazdasági szabadság megszorítása és a munkásosztály életszínvonalának az emelkedése mint ható okok, melyek az áremelkedésnek kedveznek, továbbra is megmaradnak. Ha az mégis lassabb ütemű lesz, vagy esetleg idővel el is marad, akkor az csak annak tulajdonítható, hogy a gazdasági és technikai haladás erősen ellensúlyozza azt a nagyobb szükségletet, mely a munkásosztály felemelkedéséből előáll. Hogy azonban a mai, a monopoliumnak kedvező világban ehhez igen jelentékeny haladás kell, azon nem kételkedhetünk, kivált akkor, ha, a mint valószínű, a nemzetközi verseny továbbra is olyan kifejezetten termelői gazdaságpolitika folytatására fogja az államokat kényszeríteni, a milyent ma folytatnak.

Állandó gazdasági gépraktárt állított fel a Gazdasági és Iparban r. t. Jászapáti, a hevesi-uton, Horváth Pál ur udvarán. Ajánljuk a gazdaközönség figyelmébe.

Sirolin "Roche" biztos gyógyhatást nyújt katarrihusoknál, hörghurutnál, asthmanál, influenza után. Sirolin "Roche" kezdődő tüdőbetegséget csirájában elfojt. Kellemes íze és az étvágyra való kedvező befolyása megkönnyítik a Sirolin "Roche"-al való hosszabb kurákat!

A légzési szervek meghűléseit legbiztosabban a Sirolin "Roche"-al kezelik. Ezért nélkülözhetetlen ezen elismert és bevált szer minden háztartásban. Sziveskedjék a gyógytárakban határozottan Sirolin "Roche"-t kérni.

Zsófia gyermekórház.

A gyermekszanatórium egész országos akciójának az élén Hohenberg Zsófia hercegnő és Zichy János gróf vall. és közokt. miniszter állnak. — Az ő nevük nem kizárólag dísz az egyesület homlokán, hanem oly nagy erkölcsi tőkéje a mozgalomnak, amelyből táplálkozik az egyesület egész életereje. Zichy János gróf miniszteri állásának nagy terhei mellett személyesen vezeti az immár hatalmasra megnőtt gyermekszanatóriumi mozgalmat is és első sorban neki s a munkában érdemes és tiszteletreméltó társainak, Bezerédj Viktor belügyi államtitkár, ügyvezető elnöknek, Bosnyák Zoltán, Náray Szabó Sándor és Ruffy Pálnak köszönhető, hogy a balatonalmádi Zsófia Gyermekszanatórium már teljesíti hivatását s hogy a Zsófia Központi Gyermekórház felépítése is küszöbön áll, azon program alapján, amelyet Bókay János egyetemi tanár, a magyar gyermekvédelem fáradhatatlan harcosa állapított meg. Hajduska Emil udvari tanácsos, a Magyar Földhitelintézet igazgatója példátadóan buzgólkodik dr. Fodor Oszkár kir. tanácsos, központi igazgatóval egyetemben azon anyagi eszközök előteremtésén, amelyek a nagyarányú építkezés megkezdéséhez szükségeltetnek. — Az ország társadalmá is bizonyára sietni fog annak a mozgalomnak, mely az emberanyagot védi ebben a sok külső és belső ellenségtől tépett országban, legujabb alkotását, a gyermekszanatóriumot nagy jelentőségéhez képest felkarolni.

Maga Lukács László belügyminiszter is átérzve a magyar társadalmi gyermekvédelem nagy fontosságát, melylyel a külföld előtt is méltán elismert állami gyermekvédelem sikereit és eredményét szolgálja, a legnemesebb érdeklődéssel viseltetik minden olyan társadalmi mozgalom iránt, mely a modern magyar gyermekvédelem előbbrevitelét támogatni hivatott. Most a belügyminiszter megleghangú körrendeletet bocsájtott ki, melyben az összes hatóságok és a nagyközönség figyelmébe ajánlja azt az áldásos mun-

kasságot, melyet a Hohenberg Zsófia hercegnő legmagasabb védnöksége és Zichy János gróf vall. és közokt. miniszter kormányzata alatt álló Gyermekszanatórium Egyesület kifejt. — „Ez a legnemesebb emberbaráti célok szolgálatában álló Egyesület“ mondja a miniszteri rendelet, — „Balatonalmádiiban épített „Zsófia Gyermekszanatórium“-ában már is számos elhagyott beteg gyermek ápolásáról gondoskodik; hogy pedig pedig áldásos, gyermekvédő munkálkodását a jelenleg szervezés alatt álló második intézetében, a székesfőváros budai részén építendő „Zsófia Központi Gyermekórház“-ban is minél eredményesebben folytathassa s a melegen érző szívek minden részvételére méltó szegény elhagyott beteg gyermekek könnyeit felszárítva, a jövő nemzedék gyarapítását és megerősítését úgy, mint a múltban már oly ritka szép eredménnyel tette, továbbra is hathatósan munkálhassa, a közigazgatási tisztviselőknek ezen magasztos cél érdekében kifejtendő fáradozására állandóan nagy súlyt helyezek.“ — De kéri a rendelet a nagy közönséget is, hogy a budai gyermekórház érdekében engedélyezett karácsonyi gyűjtés eredményes is legyen, hogy szegény és gazdag egyaránt nyissa meg szívét, amikor saját gyermekének karácsonyfáját díszíti és gondoskodik anyai, apai szívnek boldogságára saját kisedének örömeiről, gondoljon némi adománnyal arra a védtelen gyermekvilágra, amelynek megmentését a Gyermekszanatórium feladatául tűzte.

A Zichy János gróf vall. és közokt. miniszter kormányzata alatt álló Gyermekszanatórium Egyesület központi irodája Budapest, VIII. Stáhlly-utca 15. szám alatt van. — A tagok kötelezettségei a következők: a) a rendes tag tíz évre 5 K évi tagdíjat fizet; b) pártoló tag az, aki egyszersmindenkorra 100 K ad; c) az alapító tag legalább 1000 K alapítványt tesz és ezt legfeljebb 5 év alatt befizeti; d) örök alapító az, aki legalább 5000 koronával járul az egyesület céljaihoz és ez összeget legalább 5 év alatt befizeti; e) ágyalapító tag az, aki 10,000 K alapítványt tesz. — Az ágyalapító jogosítva

van abban a szanatóriumban, melynél ágyalapítványát tette, egy ágyat évenként díjtalanul az általa ajánlott beteg számára igénybe venni. — Az alapítványok gróf Zichy János gróf kormányzó-elnök címére is intézhetők.

HIREK.

A legértékesebb és legjobb karácsonyi ajándék flugyermekek részére Haugh Béla jászapáti kir. kath. főgimnáziumi igazgató „Fiamnak“ című gyönyörű könyve. Kapható 2 koronáért lapunk kiadóhivatalában.

Uj segédtanfelügyelő. A király a kultuszminiszter előterjesztésére Csikós József szolnok vármegyeitanfelügyelőségi tollnokot segédtanfelügyelővé nevezte ki. Csikós József továbbra is vármegyénkben teljesít szolgálatot.

Kinevezés. Ő felsége a király Kiss Lajos jászapáti kir. járásbírói jegyzőt, aki már önálló működési hatáskörrel volt felruházva — f. évi december hó 9-én a karcagi kir. járásbíróshoz albiróvá kinevezte. Az új bíró még ebben a hónapban elfoglalja hivatalát.

Esküvő. Bender Ferenc dr. jászapáti ügyvéd f. évi december hó 22-én délután 3 órakor esküszik örök hűséget Löwy Erna kisasszonynak, Löwy Adolf dr. jászberényi orvos kedves és művelt leányának az ottani izr. templomban.

Uj lap Szoinokon. Varga János hírlapíró szerkesztésében új napilap indul meg f. hó 16-án vármegyénk székhelyén „Szolnoki Ujság“ címmel. Az új napilap a megyei munkapárt közlönye s egyben félhivatalos jellegű lap lesz. Egyidejűleg az Ujság című szolnoki napilap pártközölny jellege megszűnik. Az új lap nyolc oldalos lesz s hogy érdekes tartalommal és izlésesen, nívósan jelenik meg minden napon — arra elegendő garancia a kiváló szerkesztő, Varga János, a vidéki hírlapírók szolnoki választmányának érdemes volt

TÁRCA.

A Vágó-család elei.

A Literáti Vágó-család írásokból kihámozható története az 1606. évtől kezdődik. Eredeti oklevelek ebből a korból ugyan nem maradtak ránk, de a későbbi kelt jegyzőkönyvek, levelek és egyéb pörbeli följegyzésekből kétségtelen hitelességgel megállapítható, hogy Bocskai István, Erdély fejedelme 1606. június 29-én Kassán adományozott armálissal megnemesítette Vágó Györgyöt, Mártont és Jánost.

Tulajdonképen György szerezte magának és testvéreinek a nemességét s ennek a Györgynek az utódai csodálatosnak találták, hogy a feltűnően kistermetű férfiú el tudta érni ezt a kitüntetést. Pedig a literáti (litteratus — tanult, tudós) előnév érthetően megmagyarázza, hogy a kismövésű Vágó György esze segítségével jutott ahhoz, amit korábban mások izmaikkal, testi erejükkel vívtak ki. A litteratus tulajdonság a család későbbi tagjait is jellemzi. Amióta került ki közülük több katoná is, jobbra mégis predikátorok, prokátó-

rok, notáriusok voltak s akadt jászkunkerületi kapitány, meg festőművész is.

A nemességszerző György nemesi oklevele a háborúk viszontagságai között elpusztult s Bethlen Gábor 1628. augusztus 28-án új okiratban erősítette meg a huszonkét év előtt szerzett kiváltságot. Ebben az időben Vágó György a deési és aknai sóbányák kamarása volt s Torda városában ház- és telektulajdonos. Mint ilyen élvezte a nemesi előjogokat és mentességeket, de hogy a következő évek során is megmaradhasson azokban, Erdély nagyhirű fejedelme kamarását „hűséges szolgálataiért“ nemességében megerősítette s ezzel mindennemű adó, tized, vám és egyebek fizetése alól felmentette.

A kamarási jelleg feltüntetésére szolgál a Vágók címerpaizsában rajzolt férfialak balkezeiben tartott kulcs. Ugyanezen alak jobbáiban egy fa látható. A címerpajzs fölött a középen emelkedik ki a hétágu koronával díszített sisak s a sisakon áll egy másik férfialak, amelyik jobbáiban kardot, baljában pedig ágat tart. Az erdélyi törökös színezetre vallanak a címerpaizsba rajzolt csillagok és félholdak. Magát a címerpaizsot két oldalról a stilizált sisakfátyol köríti.

Györgynek egyetlen fia maradt: János,

aki eddig ismeretlen okokból Tordáról a kraszna-megyei Lecsmerre költözött. Hogy volt-e itt birtoka s milyen birtoka, eddig nincs kiderítve, de egyik későbbi ivadéka, egy János nevű mihálydi prédikátor, pört indított a lecsmeri adózó jobbágyok ellen, akik viszont megtámadták és kétségbe vonták a Vágók nemességét. Az elszegényedett s ősi birtok után vágyódó predikátor a teljes negyedszázadig (1795—1820) tartó perrel semmi kézzel fogható anyagi eredményt nem tudott elérni, de a sok küzdelemnek az a haszna mégis megmaradt, hogy a Vágók nemességére vonatkozó okiratokat összegyűjtötték s ezekből pontosan megállapítható a család leszármazó rendje. Bizonyára sok mellékkörülményt lehetne megvilágítani azokkal az okiratokkal, amelyek a zemplénmegyei Örös helységben az 1806-iki tűzvész alkalmával elhamvadtak s a melyekkel a múlt évtizedben Vágó Pál festőművész egyik alkalmazottja a kályhában gyújtogatta a tüzet; de ezeknek már vége, mint annyi sok más becses magyar ereklyének.

A Lecsmerre költözött Jánostól öt gyermek származott: Ferenc, Mihály, Máté, György és István. Az öt testvér ismeretlen okok miatt Erdélyből Magyarország különböző helyeire

elnöke, a V.H.O.Sz. központi vezetőségének tagja, akit úgy is mint újságíró, úgy is mint embert vármegyeszerte mindenki a legelőnyösebben ismer.

Halálozás. *Bornemisza* Jenő jászladányi községi jegyzőnek neje szül. Sajbán Mária f. évi december 7-én hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult hült tetemeit nagy részvét mellett az ág. ev. egyházi szertartás szerint december 9-én d. u. 2 órakor helyezték örök nyugalomra a jászladányi rk. sírkertben. A végtisztességen a jászladányi előljáróság és képviselőtestület, a szomszédos községek előljáróságai s a segédjegyzők és községi alkalmazottak egyesületének járási köre is megjelent.

Temetés. A mult szombaton elhunyt *Utassy* Imre jászapáti földbirtokost másnap, vasárnap délután temették el az egész város részvéte mellett, Jászapáti. A szertartást *Markovits* Pál dr. plebános végezte Magyar János és Vanyek László káplánok segédletével s beszéltetés után meghatóan szép gyászbeszédben bucsuztatta el a halottat a községtől és az iskolától, melyeknek ugyanis mint városi tanácsos, ugyanis mint iskolaszéki tag hosszú éveken át igaz jóakarója, buzgó munkása volt. Az impozáns gyászszertartáson különben az előljáróság, egyházvédnökség, iskolaszék, a tantestület, sok helybeli egyesület és társaskör is megjelent. A templomon, községházán, iskolán és több középületen gyászlóbogó lengett.

Ajándékok a múzeumnak: *Birkás* Mihály a szücsök céhének 1821-ben készült ládáját; *Gitta* Béla 1 drb római ezüst érmét; *Haugh* Béla 1 drb könyvet.

Haugh Béla főgimnáziumi igazgató kéri a helybeli és környékbeli iparos urakat, hogy mindazon céh-tárgyakat: ládákat, céhkorsókat, céhleveleket, számadási könyveket, a reme-

költözött. Ferenc lett a váncsói ág megalapítója, Mihály és Máté a nagykállói család ősei. György a zemplénmegyei Örs helységben telepedett meg, István pedig Jászapátiába költözött.

Előbb azonban beállt katonának s mikor a katonaságtól megszabadult, hazatérőben Jászapátiába került, ahol megismerkedett egy asszonnyal, akit megszeretett, nőül is vett s kedvéért ide telepedett. A Vágók református vallásuak voltak, a jászapáti asszony pedig katolikus s a szerelmes István fölálództa szerelméért őseinek hitét, áttért a katolikus vallásra, amiért a rokonok nem nagyon haragudtak, vagy ha eleinte nehezteltek is, később megbékéltek s anyagi szükségseikben nem egyszer fordultak a katolikusok és jó módúvá lett Jászapáti leszármazottakhoz.

István fia volt I. Vágó Pál, akinek Csinthó Juliával kötött házasságából két fia született: Ferenc 1742-ben és II. Pál 1755-ben. Ez a Pál 1795-ben jászalszentszentgyörgyi notárius volt s igen jó családba házasodott, a hies Kanizsay-családba. Katalin nevű feleségétől két fia származott: Ignác, a hies jászkapitány 1784-ben és János 1793-ban. Ignácnak Antal Teréziától ugyancsak két fia született: Gellért és a maig élő festőművész III. Pál, akinek szintén két fia van: IV. Pál és Gyula.

kekről szóló bizonyítványokat, fölszabadító leveleket, céhszabályokat, meghívó táblákat stb. szóval minden — a régi céhekre vonatkozó tárgyat — sziveskedjenek a múzeum számára odaajándékozni, mivel annak gyakorlati hasznát már úgy sem vehetik, a múzeumban ellenben egy letűnt korszak beszédes bizonyosságaiként szerepelhetnek s ezek alapján lehet csak megírni a jászapáti ipar történetét. — Kéri egyúttal az igazgató mindazokat, akik ilyenekről tudnak valamit, sziveskedjenek neki legalább bejelenteni.

Személyi pótlék. A kultuszminiszter *Csávojszky* Dező jászapáti rk. néptanítót 200 korona személyi pótlék engedélyezésével tünnetette ki, hosszas és buzgó szolgálatainak elismeréseképpen. A kitüntetés igazán méltó és érdemes tanférfit ért, akinek a magas helyről érkezett elismeréshez mi is gratulálunk!

Megyei közgyűlés. Vármegyénk törvényhatósági bizottsága f. évi december hó 20-án, pénteken délelőtt 10 órakor tartja IV. évnegyedes rendes közgyűlését Szolnokon, a székház nagytermében.

A „Megyei Népoktatás” új szerkesztője. A Szolnokon megjelenő „Megyei Népoktatás” című hivatalos tanügyi szaklap eddigi szerkesztője, *Csikós* József, sokoldalú elfoglaltsága miatt lemondott a lap további szerkesztéséről. Utódja *Magyary* Gyula szolnoki állami népiskolai igazgató, a V.H.O.Sz. szolnoki választmányának tagja lesz, aki különben eddig is belső munkatársa volt a lapnak.

Küldöttség a kereskedelmi miniszternél. F. hó 12-én *Küry* Albert dr. vármegyei alispán vezetésével igen sok megyebizottsági tag tisztelettel Beöthy László dr. kereskedelemügyi m. kir. miniszternél, kitől a vármegyei kőút-hálózat fokozatos továbbfejlesztését kérelmezték a beruházási kölcsön terhére. A küldöttséget, melyhez *Okolicsányi* László dr. és *Hegedüs* Kálmán dr. országgyűlési képviselők is csatlakoztak, a miniszter igen szívesen fogadta s az alispán kérelmére megígérte, hogy egyelőre 50—60 km. hosszúságú kőút építését fogja engedélyezni a megye területén.

Szabad előadás. *Csávojszky* Dezső helybeli tanító a mult vasárnap délután szabad előadást tartott a *méhészetről* a kisjársói rk. olvasóköri. A szakszerű, de azért mindvégig érdekes előadást nagy közönség hallgatta végig s az előadó meleg ovációban részesítette. A kör nevében *Demeter* Ferenc pénztáros köszönte meg az előadást.

A főgimnázium padjai. Tudva levő, hogy a jászapáti kir. kath. főgimnázium szeptemberben megnyitott első osztályának nemcsak a tantermet, de a felszerelést, u. m. a padokat, táblát, katedrát stb. is Jászapáti község adta ideiglenesen. A nélkülözhető iskolapadokat összeszedték az elemi iskolában s a javát átengedték a főgimnáziumnak. Mint értesülünk, nem sokáig használja már az első osztály sem a kölcsön-padokat, amik bizony ugyanis kicsi-

nyek voltak, rajz órákon meg szinte hasznavehetetlenek. A kultuszminiszter ugyanis *Haugh* Béla főgimnáziumi igazgató előterjesztésére a mult napokban hozzájárult az új padok beszerzéséhez és erre a célra, meg az igazgatói iroda felszerelésére 2000 koronát utalványozott. Főgimnáziumnak első osztálya tehát rövidesen már modern új iskolapadokkal lesz felszerelve.

Tolvajszövetkezet. Veszedelmes tolvajszövetkezetet csipett el a napokban a helybeli csendőrőrs ügyes és buzgó őrmestere. Pár hónap óta sok kisebb-nagyobb lopás, betörés történt Jászapáti. Több helyről buzát, rozst, egy helyen nyerges loptak el; vagy két hete a részvénymalom pénztárszobájának egyik asztalfiókját törték fel s mindent elvittek, amit benne találtak. A csendőrség sokáig kereste a tolvajokat, míg végre a napokban egy buzalopás révén Borzák Áron, Pásztor László, Vágó László, Miklós János személyében rájuk talált. Az alig 18 éves fiatal emberekből álló tolvajbanda orgazdája Lócskai Urbán és neje Tóth Teréz, Farkas A. Antal és neje Urbán Róza, Mihá P. Gáborné sz. Urbán Mária és Nyitrai Istvánné sz. Kömlei Erzsébet voltak. A veszedelmes szövetkezetre vagy tizenkét különböző lopási eset bizonyult rá, többek közt a Borbély János-, Kálmán Gábor-, ifj. Rusvai Pál féle nagyobb buzalopások s a részvénymalomba való betörés. Az ifju tolvajok és rosszlelkű orgazdáik a kir. ügyészséghez kerültek.

Figyelmeztetés. A postai igazgatóság figyelmezteti a közönséget, hogy a karácsonyi és újévi nagy forgalom könnyebb lebonnyolítása s a rendkívüli számban feladott szállítmányok késedelem nélkül való kezelése érdekében a csomagot jó erősen pakolja be, zsineggel kösse át, pecsételje le s a pontos címet olvashatóan írja a borítékpapírra; kívánatos, hogy a csomagba is legyen egy papírlap, amely a feladó nevét és lakását és a címrát összes adatait tartalmazza, hogy ha a boríték címrata leesnék, a csomagot mégis kézbesíteni lehessen. Értéktárgyakat vagy pénzt más tárgyakkal egybe csomagolni nem szabad.

Fokozhatjuk-e a műtrágyával valamely ország termésátlagát? Hogy a műtrágyának nagy termésfokozó hatása van, azt minden intelligens törekvő gazda tudja. Ebből azonban nem következik az, hogy a mennyiségben valamely országban megkezdik a műtrágyázást, azonnal emelkedjen az ország átlagtermése is. Nagy mennyiségű műtrágyát hosszabb időn keresztül kell valamely országnak felhasználnia, hogy annak hatása az országos termésátlagokon meglátszódjon. Ennek illusztrálására Magyarország nem alkalmas, mert mindössze 4—5 év óta használunk számottevő mennyiségű műtrágyát, de még mindig nagyon keveset. Annál inkább meglátszik azonban a műtrágyák termésfokozó hatása Németország termésátlagain. Az 1880—1885-ik öt éves ciklusban Németországnak 8.20 métermáza búzatermése

volt országos átlagban. Ugyanakkor elhasznált ugyan-csak országos átlagban kat. holdanként 3 kg. műtrágyát. Az 1903—08-ik öt éves ciklusban 11.41 méter mázsa termésátlaga volt s ugyanez években 107 kg. műtrágyát használt el kat. holdanként országos átlagban. Míg tehát 22 év alatt műtrágya fogyasztása 104 kg.-al emelkedett kat. holdanként, addig országos termésátlaga 321 kg.-al. A műtrágyázás tehát igazán nagyon hasznos befektetés volt. Ugyanezen idő alatt nálunk, — a hol 1885-ben még nem használtunk műtrágyákat, — csak 30 kg.-al emelkedett kat. holdanként buzatermés átlagunk s ma is csak 6.30 métermázsa kat. holdanként, a mi eléggé elszomorító dolog.

Óriási hibát követett el az, aki nem volt ova-tos és csuzós, köszvényes bántalmaknál, szurás, szag-gatás, hasogatás, nyílalás, derék és hátfájás, rheuma, csontfájdalmak stb. ellen a valódi vriegner-féle Repa-rator helyett holmi utánzatot használt. Sürgősen ajánl-juk minden rheumás betegnek és mindenkinék, aki fönti fájdalomban szenved, hogy azonnal használjon valódi Kriegner-féle Reparatort, melyet kizárólag csak a Krieg-ner gyógyszerár, Budapest Kálvin-tér készít, tehát ide kell címezni a rendelőlevelet. Egy kis üveg 1 korona, nagy üveg 2 korona. Postán 5 kis üveg bérmentve 5 korona.

ad 3976
1912

Hirdetmény.

Jászapáti község tulajdonát képező, a község legforgalmasabb utcáján uj-jonon épülő három (3) új üzlet helyi-

ség, raktár és pincével, úgy a piacté-ren lévő két (2) mézszáros vagy hen-tesnek való husmérő helyiség az 1913. évi január 28-ik napján d. e. 10 órakor a község házában nyilvános ár-verés útján bérletbe kiadatik.

A bérlet kezdetét veszi az új 3 üzlethelyiségnél az építő vállalkozótól lett átvételétől és tart 1920. évi szeptember 30-ik napjáig, — a két husmérő helyiség bérlete kezdetét veszi 1913. évi február 1-ső napjától és tart 1915. évi szeptember 30-ik napjáig.

Minden egyes üzlethelyiség évi kikiáltási ára 600 korona; — minden egyes husmérőhelyiség évi kikiáltási ára 150 korona. A kikiáltási ár 10%-a óvadékkul az árverést megelőzőleg be-fizetendő.

A bérleti feltételek a községi jegy-zői irodában a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők.

Jászapáti, 1912. december 9-én.

Berente Miklós
főbíró

Khindl Gyula
főjegyző

4557
1912

Pályázati hirdetmény.

Jászapáti községben megüresedett segédjegyzői állásra pályázatot hir-detek.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi december hó 25-ig adják be.

Az állás javadalmazása 800 ko-rona a községtől és 200 korona ál-lamsegély.

A választást később fogom ki-tűzni.

Jászapáti, 1912. november 26.

Bodnár Sándor dr.
főszolgabíró

**Hirdetéseket fel-
vesz a kiadóhiv.**

Legalkalmasabb ajándék!

Minden szülő arra törekedjék, hogy gyermekeinek csak jó könyvek kerüljenek a kezébe. Így érhető el az, hogy a gyermekek ne csak élvezetet, de tanulságot is meritse-nek a könyvekből. E célt tartottam szem előtt az ifjúsági könyvek megválasztásánál s e cél vezéreljen minden szü-löt is, amikor a gyermekei részére könyveket vásárol.

Mi előtt kedves gyermekeik részére könyvet vásárolnának, tessék üzletemben a nagy készletet megtekinteni.

Imakönyvek diszes bőr, csont és vászon kötésekben.

Legújabb felvételű helybeli képeslapok 6-10 f.

Karácsonyi és ujévi lapok 3-tól 20 fillérig.

Karácsonyfa díszítéshez

legfinomabb Koestlin-féle sütemények, csillárok, aranyszálak, cukorkák, viasz- és csil-lagszóró (1 tucat 14 fill.) gyertyák, gyertyatartók, finom papírhéju dió 1 klg. 1'06 f, kártya dió 80 f, — 1 klg. szaloncukorka 1.90 f-től 6 koronáig, narancs, füge stb.

KOCZKA ANDOR

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Sürgöny: GAZDASÁGI BANK

JÁSZAPÁTIN

TELEFON 10 SZÁM.

✱ ✱ ✱ ✱	Hofherr-Schranz & Clayton-Shuttleworth Ierakata. Mc. Cormick & Deering,	✱ ✱ ✱ ✱
	International Harvester Company képviselete. Mütrágyát Értékesítő Szövetkezetnek Jászapáti, Jászkisér, Pusztakürt, Jászsalsószentgyörgy, Alattyan,	
	Jásztelek, Jákóhalma, Jászszenandrás, Jászdózsa, Jászárokszállás és	
	Tisasüly községekben kizárólagos képviselete.	

Raktáron vannak:

Benzin traktorok, Gőzekék, Vető- és mütrágyaszoró gépek, Arató és Kéveköto gépek, Cséplőgarnitúrák.

Fűkaszálók, Szénagyűjtők, Széna- és Szalmasajtók, Szecskavágók, Répavágók, Morzsolók, Darálók, Járgányok, Szártépők, Lóherefejtők, Rosták, Egy és több vasu Ekék, Kapálók, Hengerek, Boronák, Talaj tömörítők, Takarmány fűlesztők, Zsákok, Ponyvák és Pokrócok.

Szőlőszúzó. Szőlőszajtolók. Permetező.

Tűzifa fűrészek motor-
:: hajtásra. ::

Fecskendők, Szivattyúk
Tizedesmérlegek,
Gépszijjak.

Amerikai és magyar kévekötozsineg (manilla).

Állandó nagy raktár az általunk szállított gépekhez szükséges összes alkatrészekben.

T. C. Hogy megalakulásunkkor kitűzött programunknak megfelelően s így a gazdaközönség érdekeit tettekkkel is szolgáljuk, **Jászapáti, a hevesi uton, a Horváth Pál ur udvarán** nagy raktárt rendeztünk be a gazdálkodás valamennyi ágához szükséges gépekben.

Raktáron tartunk: mütrágyaszoró, vető- és aratógépeket, szecska- és répavágókat, kukorica morzsolókat, daráló- és takarmányfűlesztő gépeket, boronákat, egy és több vasu ekéket, kapáló és kiemelő gépeket, amerikai és magyar kéveköto zsineget (manillát), zsákokat, ponyvákat, pokrócokat s minden egyéb, a gazdaságban szükséges gépekben és egyéb cikkekben a legelőnyösebben elégíthetünk ki minden ez irányban támasztható igényt.

A legelőnyösebb feltételek mellett szállítunk gőzekéket, kiváló amerikai gyártmányu benzintraktorokat, — melyek a szántásnál kitűnően beváltak s melyekből a megyében már több van üzemben s mindenütt teljes megelégedésre működik; — aratógépeket, cséplőgarnitúrákat szállítható és magánjáró mozdonyal; különféle motorokat benzín és nyersolajhajtásra, valamint a gépekhez szükséges olajokat I-ső minőségben.

Kiváló gondot fordítunk arra, hogy t. vevőink az általunk szállított gépekkel és egyéb cikkekkel minden tekintetben meg legyenek elégedve, ezért csupán a legelsőrangú gyárakkal állunk összeköttetésben s a legmegbízhatóbb gyártmányokat tartjuk raktáron.

Az általunk szállított gépeket saját műszaki szerelőnkkel állítjuk üzembe, s kívánatra azok jókarban tartására készséggel kiküldjük szerelőnket.

Amennyiben t. Címnek bármilyen gazdasági gépre, vagy egyéb cikkre volna szüksége, kérjük, forduljon bizalommal **főintézetünkhöz Jászapáti, vagy fiókintézetünkhöz Jászdózsa**n s mi mindenkor a legnagyobb készséggel fogjuk árajánlatunkat és költségvetésünket beküldeni és bizton reméljük, hogy úgy árainkkal, mint kiszolgálásunkkal minden tekintetben sikerülni fog teljes megelégedését kiérdemelnünk.

Nagybecsü megkereséseit várva, vagyunk

kiváló tisztelettel

GAZDASÁGI és IPARBANK R.-T.
ÁRUOSZTÁLYA.

Állandóan nagy kiállítás mezőgazdasági gépekből.

Könyvkötészeti munkák

u. m.: heti és havi folyóiratok, regények, hivatalos könyvek stb. bekötését szolidan eszközli

KAUFMANN KÁLMÁN könyvkötészete Jászapáti.

Nyomtatványokat

minden minőségben és formában olcsó áron készít lapunk könyvnyomdája.

Bélapátfalvai Portland Cementgyár Részvénytársaság.

Alapítóké 3,350.000 korona.
Igazgatóság: Budapest V., Bank-utca 6 sz.
Telefon 173-74. Sürgőnycim: Bélcement
Gyár: Bélapátfalva, Borsod megye.
Évi gyártási képesség: 18000 waggon.

Felülmulthatatlan minőség. A szabványszerű 28 napos szilárdságot már 3 nap alatt éri el.

„Üstökös“ védjegyü

Portlandcementünk

páratlan és utólérhetetlen minőségű. A cementtechnika legszigorubb követelményeinek megfelelő felülmulthatatlan szilárdság, abszolút térfogatállandóság és magas homokfelvevőképesség, valamint igen szép, kiütésmentes szín nélkülözhetetlenné tette a bélapátfalvi portlandcementet a vasbeton, beton, műpala és minden egyéb cementáru gyártásnál.

Kizárólagos képviselő:

Heves, Nógrád és Jász-nagykunszolnok megye területére

Fischer Lajos, Egerben.

rekedtség és hurut elle nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü zökorkánál

Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a Réthy név

I doboz ára 60 fillér. Nagy doboz I K. Mindenütt kapható.

Tüzifa, faszén, mész, cement.

A szilvásváradi bükkhegységéből I. a. és II. hasáb, I. a. gömbölyű dorong és szép galyfát első minőségű

meszet, bélapátfalvi portland-cementet és bükkfaszenet

waggon számra szállítok jutányos árban.

FISCHER LAJOS

a bélapátfalvi portland cementgyár vezérképviselője

EGER, Hevesmegye.

KÜLSŐ SZOLNOKMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR

Alakult 1869-ben. **SZOLNOKON.** Részvénytőke 500.000 K

Anyaintézet a MAGYAR ORSZÁGOS KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR BUDAPESTEN.

Betéteket gyümölcsöztet a legmagasabb kamatozással.

Váltókat leszámítol.

Kölcsönt nyújt földbirtokokra 15—65 évi időtartamra.

Értékpapírokat vesz és elad; azokra kölcsönt nyújt.

Parcellázásokat financiroz.

GETTLER BANK ÉS VÁLTÓÜZLET

Telefonszám 148. SZOLNOK, PIAC-TÉR (Saját ház). Telefonszám 148.

Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál Postatakarékpénztári számla 7527 szám.

Sürgőnycim: GETTLERBANK SZOLNOK.

A magy. kir. osztálysorsjáték főelárusító helye.

Folyósít kölcsönöket váltóra, ingatlanokra és folyószámlára.

Iparosok vállalatait pénzzel ellátja.

Zálog-osztályában arany, ezüst és árurnéműekre, értékpapírokra legmagasabb kölcsönt nyújt.

Idegen pénzeket, érmekeket, szelvényeket és kisorsolt értékpapírokat bevált teljes értékben.

Törlesztéses kölcsönöket 20—30—40—50 és 60 évre folyósítat 4 százalékos alapon

A Fonciere pesti biztosító intézet c. főügynöksége a biztosítás minden ágazatában előnyös díjtétel mellett biztosításokat köt.

Kölcsönt nyújt értékpapírokra, sorsjegyekre és vidéki takarékpénztári részvényekre.

Osztálysorsjegyek minden huzásra eredeti árban portó felszámítás nélkül.

A bankszakmába vágó mindennemű megbízásokat elfogad és teljesít, felvilágosítást készséggel, díjmentesen ad.

Pesti hazai nyereségy kötvény huzás február 5. Előnyös feltételek mellett kaphatók.

Takarék-betétet elfogad könyvecskére vagy folyószámlára magas kamattal mellett.

Értékpapírokat, sorsjegyeket, vidéki takarékpénztári részvényeket vesz és elad mindenkor a legmagasabb árfolyamon.

Máshol elzálogosított értékpapírt, sorsjegyeket saját pénzen kivált és azokra magasabb kölcsönt nyújt, mely kényelmes havi részletekben fizethető vissza.

Elad értékpapírokat, sorsjegyeket kevés előleggel letétre vagy készpénzért napi árfolyamon vagy részletfizetésre minden más ajánlatnál előnyösebb feltételek mellett.

Sorsjegytársaságokat alapít igen előnyös módozatok mellett.

Ingatlanokat vesz vagy elad, azokat parcellázza és pénzzel ellátja.

Nedobja el

ruháját ha pecsétet kap, mert

Kovald-nál

kitisztítják, sőt kívánatra más színre átfestenek úgy férfi, női, mint gyermek ruhákat is.

Fáradtságba sem

kerül, mert nem kell magunknak Kovaldhoz küldeni, hanem itt helyben átadjuk

KNÖPFLER GÉZA

divatáru kereskedőnek, kinek üzletében egyébként is mindenféle divatcikkekből nagy választékot és olcsó beszerzési forrást találunk. Így minden mellékes kiadás nélkül, a rendes árban tisztíttathatjuk, avagy festethetjük át bármiféle ruhaneműnket is.

Ugyszintén kezelők és gallérok tisztítása is eszközöltek.

Férfi és női cipők, ingek, gallérok, nyakkendő, nap-, esőernyők, kalapok, cipők.

Ruhadíszek a legolcsóbbtól a legfinomabbig. Herceleknék és főúri hölgyek. Előnyömd.